

2023-10-24
Boverket dnr 126/2023

Byggföretagens yttrande avseende Boverkets förslag till föreskrifter och allmänna råd om certifierade byggprojekteringsföretag (dnr 126/2023)

Byggföretagen är de enskilda byggföretagens bransch- och arbetsgivarorganisation och organiserar cirka 4 000 bygg-, anläggnings- och specialföretag. Byggföretagen har tagit del av rubricerad remiss och vill framföra nedanstående synpunkter.

Byggföretagens ställningstaganden

Byggföretagen tillstyrker förslagen till certifieringsföreskrifter för certifierade byggprojekteringsföretag givet att det förtydligas att det är ISO9001 eller likvärdigt, där likvärdigheten ska bedömas av aktuellt certifieringsorgan.

Det är positivt att det finns två olika behörighetsklasser för att regelverket ska passa olika typer av företag och byggande.

Det är också positivt att certifieringen kan omfatta både hela projekteringskedjan och som ett kontrollorgan som kan anlitas för att bedöma att projekteringen lever upp till lagkraven.

Byggföretagen menar att regelsystemet behöver kompletteras genom att det i 7 kap. 4 § Plan- och byggförordningen infogas att det krävs synnerligt skäl för ingripandet i det fall ett certifierat byggprojekteringsföretag använts och att det då ska handla om en uppenbar avvikelse från gällande föreskrifter.

Likvärdighet med ISO9001 snarare än certifiering

Det finns en diskrepans i förslaget gällande beskrivningen av det kvalitetsledningssystem som ska utgöra grunden för certifieringen. I förslaget till föreskrift, 8§, framgår att *”Det certifierade byggprojekteringsföretaget ska tillämpa ett certifierbart kvalitetsledningssystem”* vilket förtydligas i avsnitt 4.4 där det framgår att man ska *”tillämpa ett kvalitetsledningssystem enligt den internationella standarden SS-EN ISO 9001, eftersom den idag är det enda kvalitetsledningssystem som uppfyller detta krav.”*

Byggföretagen vill här understryka att tillämpa inte är synonymt med att vara certifierad för SS-EN ISO 9001. Därför är det problematiskt att Boverket i rubricerad remiss i avsnitt 4.4.2 skriver *”Genom att ställa krav på ett certifierbart kvalitetsledningssystem, vilket i praktiken innebär certifiering enligt*

ISO 9001,... ". Denna formulering riskerar att skapa osäkerheter och att färre företag väljer att ansöka om att bli ett certifierat byggprojekteringsföretag.

Det finns idag två nationella kvalitetsledningssystem som enligt domar i Förvaltningsrätten är likvärdiga med ISO 9001; Byggföretagens KMA, BKMA (tidigare benämnt BF9K) och FR 2000. De båda certifieringarna har ca 1000 st anslutna företag tillsammans och av dessa finns över 400 företag inom byggsektorn och som därmed kan påverkas negativt av osäkerheten.

Det bör vara certifieringsorganens uppgift att bedöma om det certifierade byggprojekteringsföretagets kvalitetsledningssystem motsvarar den internationella standarden ISO 9001 utan att företaget är certifierat enligt ISO 9001. En dialog pågår redan mellan Byggföretagen och Swedac för att göra en sådan granskning mellan BKMA och ISO 9001.

Därför bör föreskriftens text kompletteras för att innebörden av detta ska framgå. En möjlig formulering skulle kunna vara: *"kvalitetsledningssystemet ska uppfylla likvärdighet med ISO 9001, likvärdigheten bedöms av aktuellt certifieringsorgan som är ackrediterat av Swedac att utföra revisioner för certifierat byggprojekteringsföretag."*

Certifierade byggprojekteringsföretag och Möjligheternas byggregler

Byggföretagen menar att systemet med certifierade byggprojekteringsföretag medför en risk att projekt kan tvingas ändras mycket sent i processen, i samband med slutbesked och tillsyn, om kommunen gör en annan tolkning än den som gjorts av det certifierade byggprojekteringsföretaget. Vi anser därför att regelsystemet behöver kompletteras genom att det i 7 kap. 4 § plan- och byggförordningen infogas att det krävs synnerligt skäl för ingripandet i det fall ett certifierat byggprojekteringsföretag använts och att det då ska handla om en uppenbar avvikelse från gällande föreskrifter."

Dessutom behövs en tydlig vägledning från Boverket om att det ska krävas synnerliga skäl om en byggnadsnämnd ska göra en annan bedömning än det certifierade byggprojekteringsföretaget gjort, och att det ankommer på byggnadsnämnden att visa att kraven inte är uppfyllda.

Detta blir särskilt viktigt när nya byggregler, "Möjligheternas byggregler", kommer på plats då dessa i högre grad är utformade som funktionskrav för att medge innovation och utveckling. En konsekvens av det nya regelverket är att krav kan komma att tolkas olika i olika kommuner. Om en kommun gör en annan tolkning av hur ett funktionskrav bör uppfyllas än det certifierade byggprojekteringsföretaget gjort står byggherren en stor risk. Utan tydlig vägledning kommer färre företag välja att certifiera sig eller anlita ett certifierat byggprojekteringsföretag.

Utvärdering

Byggföretagen menar att det är viktigt att systemet utvärderas när möjlighet finns. Att så bör ske framgår också av propositionen (prop 2021/22:212). Systemet med certifierade byggprojekteringsföretag riskerar att bli kostnadsdrivande i det fall det föreligger en stor oro att förlora sin certifiering om kommunen gör en annan bedömning i slutbeskedet. Det certifierade byggprojekteringsföretaget kan i ett sådant läge alltid ta extra höjd i sina bedömningar. Om Boverkets vägledning att särskilda skäl bör föreligga för att nämnden ska göra en annan bedömning än det certifierade byggprojekteringsföretaget då alltså inte är tillräcklig kan en ändring av plan- och bygglagen vara nödvändig.

Samtidigt är det centralt att det finns ett effektivt system för att säkerställa att företag som inte har förmåga att göra korrekta bedömningar ska fråntas sin certifiering då en byggherre som anlitar ett sådant företag annars riskerar stora kostnader i samband med att byggnaden inte medges slutbesked.

Frågor med anledning av detta remissvar kan ställas till Anna Broman, bostadspolitisk expert, anna.broman@byggforetagen.se alt. 072-708 58 62.

BYGGFÖRETAGEN

Catharina Elmsäter-Svärd
Verkställande direktör